

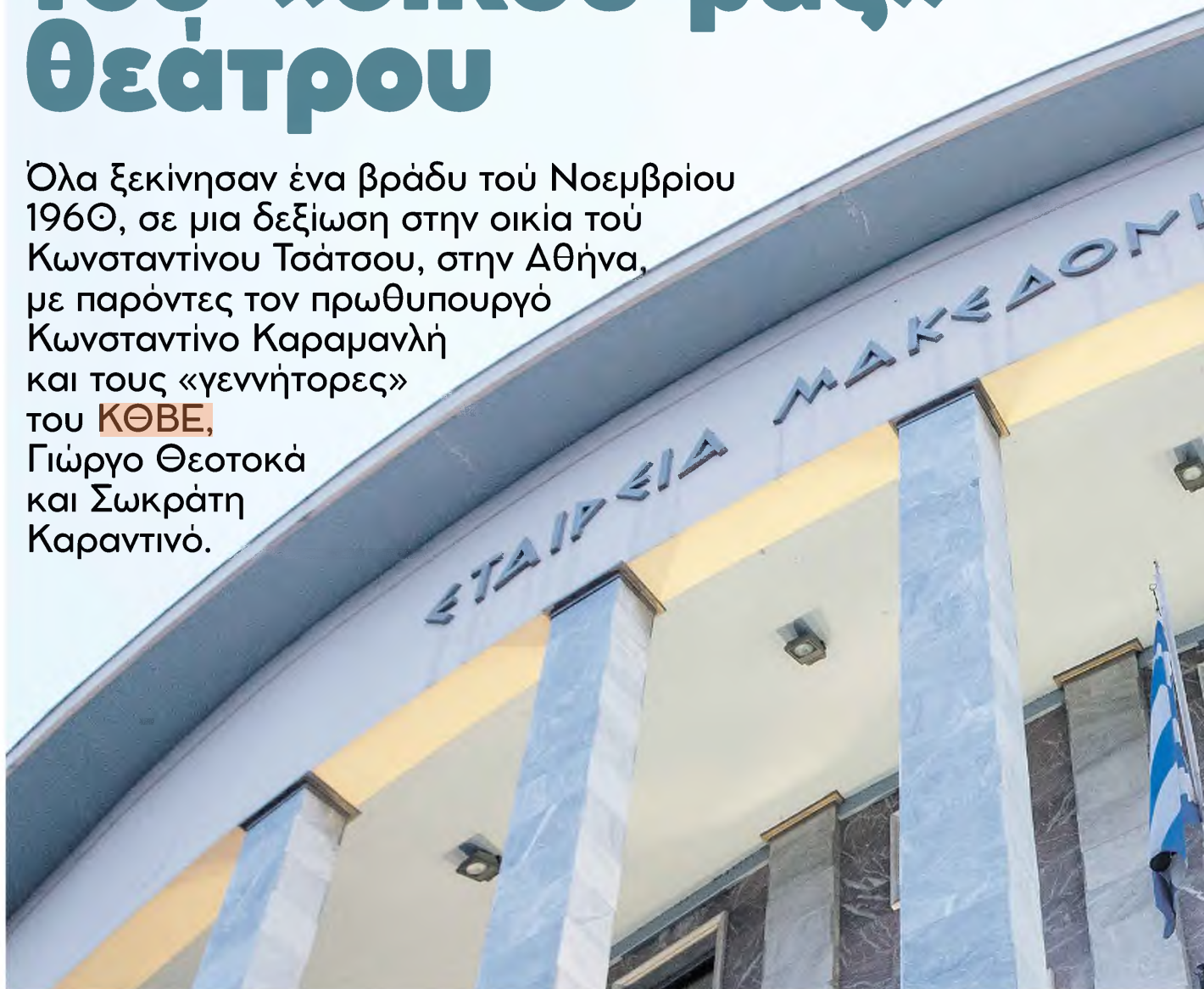
Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος: το μυθιστόρημα του «δικού μας» θεάτρου

Πηγή: CITYMAG Σελ.: 20-25 Ημερομηνία έκδοσης: 28-12-2019
Επιφάνεια: 5007.27 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 0
Θέματα: ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΚΘΒΕ

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος: το μυθιστόρημα του «δικού μας» θεάτρου

Όλα ξεκίνησαν ένα βράδυ τού Νοεμβρίου 1960, σε μια δεξίωση στην οικία τού Κωνσταντίνου Τσάτσου, στην Αθήνα, με παρόντες τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή και τους «γεννήτορες» του ΚΘΒΕ, Γιώργο Θεοδοκά και Σωκράτη Καραντινό.

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος: το μυθιστόρημα του «δικού μας» θεάτρου

Πηγή: CITYMAG

Σελ.: 20-25

Ημερομηνία έκδοσης: 28-12-2019

> ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ: ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ «ΔΙΚΟΥ ΜΑΣ» ΘΕΑΤΡΟΥ

Περίπου 58 χρόνια πέρασαν από την πρώτη παράσταση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ), του νεοσύστατου, τότε, δεύτερου κρατικού θεάτρου της χώρας, που δόθηκε στο αρχαίο θέατρο των Φιλίππων στις 19 Αυγούστου 1961, με το έργο του Σοφοκλή «Οιδίπους Τύραννος». Πενήντα οκτώ χρόνια, περισσότερες από 650 θεατρικές παραγωγές, δεκάδες μετακλήσεις και συμπαραγωγές, εκατοντάδες εκδόσεις, περισσότερες από 25 φιλοξενίες, εκατοντάδες συγγραφείς, μεταφραστές, σκηνοθέτες, συνθέτες, σκηνογράφοι, ενδυματολόγοι και χορογράφοι, χιλιάδες ηθοποιοί και παραστάσεις και πολλά εκατομμύρια θεατών είναι οι αριθμοί που δίνουν τον πρόχειρο απολογισμό ενός από τους πλέον ιστορικούς θεατρικούς οργανισμούς της χώρας.

Καλειδοσκόπιο τέχνης

Το ΚΘΒΕ υπήρξε το πρώτο θέατρο στη χώρα μας που καθιέρωσε εναλλασσόμενο δραματολόγιο, ενώ παράλληλα οργάνωσε σειρά λογοτεχνικών πρωινών με διακεκριμένους ομιλητές. Από το 1973 λειτουργεί η Δραματική Σχολή του Κρατικού Θεάτρου, που παρέχει πλήρη θεατρική και γενικότερα, καλλιτεχνική παιδεία, αποτελώντας φυτώριο για νέους ηθοποιούς. Από τον Νοέμβριο του 1977 άρχισε να λειτουργεί το «Θέατρο της Θράκης» με έδρα την Κομοτηνή, μια αποκεντρωτική προσπάθεια, στην οποία ύστερα από μία

διετία προστέθηκε το «Θέατρο Ανατολικής Μακεδονίας», με έδρα τις Σέρρες. Οι δύο συγκριμένες σκηνές διέκοψαν τη λειτουργία τους το 1984.

Από τον Δεκέμβριο του 1977 λειτουργεί και η Παιδική Σκηνή, η οποία από τον Δεκέμβριο του 1984 έπαιρνε κατά καιρούς τη μορφή ενός πρωτότυπου είδους κουκλοθέατρου. Το Δεκέμβριο του 1982 στο καλλιτεχνικό δυναμικό του ΚΘΒΕ ενσωματώθηκε η χορευτική ομάδα «Αένας Χοροθέατρο» του Ντανιέλ Λομέλ και έτσι, για πρώτη φορά, η Θεσσαλονίκη απέκτησε μόνιμη σκηνή με τακτικές παραστάσεις χορού — τόσο στη Θεσσαλονίκη όσο και σε άλλες πόλεις.

Τέλος, το 1997 (με πρωτοβουλία του οργανισμού «Θεσσαλονίκη — Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης '97») ιδρύθηκε, ως αυτοτελές τμήμα του ΚΘΒΕ, η **Όπερα Θεσσαλονίκης** (με την ονομασία, τότε, «Όπερα Δωματίου Θεσσαλονίκης»). Το 2002 το υπουργείο Πολιτισμού τη μετονόμασε σε «Όπερα Θεσσαλονίκης».

Πρόσωπα και δομή

Από την ίδρυση του μέχρι σήμερα, **καλλιτεχνικοί διευθυντές** του ΚΘΒΕ διετέλεσαν ο Σωκράτης Καραντίνος (1961-1967), ο Γεώργιος Κιτσόπουλος (1967-1974), ο Μίνωας Βολανάκης (1974-1977), ο Σπύρος Ευαγγελάτος (1977-1980), ο Νίκος Μπακόλας (1980-1983), ο Νίκος Χουρμουζιάδης (1984-1985), ο Μίνωας Βολανάκης (1986-1989), ο Δημήτρης Μαρωνίτης (1989-1990), ο Νίκος Μπακόλας (1991-1993), ο Βασίλης Παπαβασιλείου (1994-1998), ο Κώστας Τσιάνος (από τις 5 Φεβρουαρίου ως τις 13 Ιουλίου 1998), ο Διαγόρας Χρονόπουλος (1998-2001), ο Βίκτωρ Αρδίτιης (2001-2004), ο Νικήτας Τσακίρογλου (2004-2009), ο Σωτήρης Χατζάκης (2009-2013), ο Γιάννης Βούρος (2013-2015) και ο Γιάννης Αναστασάκης (2015-2019). Εν ενεργεία **καλλιτεχνικός διευθυντής** του οργανισμού είναι σήμερα ο ηθοποιός **Νίκος Κολοβός**, ο οποίος ορίστηκε στη θέση του στα τέλη του περασμένου Οκτωβρίου. Το νέο θεατρικό πλαίσιο του ΚΘΒΕ ψηφίστηκε το 1994 και, σύμφωνα μ' αυτό, το θέατρο διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο και από

> Ιστορικές παραστάσεις

ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ, τουλάχιστον, χρόνια της λειτουργίας του το ΚΘΒΕ χαρακτηρίστηκε ως «πρωτοποριακό», ακόμη και «πειραματικό», λόγω τόσο των επιλογών ρεπερτορίου όσο και των συνεργατών-σκηνοθετών του, σε αντίθεση με το χαρακτηρισμένο ως «κλασσικό» Εθνικό Θέατρο.

Έτσι, πέρα από το ιστορικό πρώτο ανέβασμα του «Οιδίποδα», έχουν ξεχωρίσει παραστάσεις όπως η «Σίβυλλα» του Αγγελου Σικελιανού, το 1964 (σε σκηνοθεσία Σωκράτη Καραντίνου, με τη Θάλεια Καλλιγά στον ορμώνο ρόλο), το «Μυστικό της Κοντέσας Βαλέραινας» του Γρηγορίου Ξενοπούλου (με την Κυβέλη), αλλά και η αποκαλούμενη «παράσταση-σταθμός για το νεότερο ελληνικό θέατρο» (όπως τη χαρακτήρισαν κριτικοί), με το έργο του Σάμιουελ Μπέκετ «Περιμένοντας τον Γκοττό» (Δεκέμβριος 1965) σε σκηνοθεσία Μίνωα Βολανάκη, με τους Νικήτα Τσακίρογλου, Κώστα Μασσακά και Αλέκο Πέτο. Ακολούθησαν παραστάσεις όπως «Το ταξίδι» τού Γ. Θέμελη, την οποία σκηνοθέτησε ο καραγκιοζοπαίχτης Ευγένιος Σπαθάρης (Φεβρουάριος 1966).

Τις δύο πρώτες δεκαετίες λειτουργίας του, το ΚΘΒΕ ηθοποιοί, όπως ο Νικήτας Τσακίρογλου (**καλλιτεχνικός διευθυντής** τού θεάτρου στα μέσα της πρώτης δεκαετίας τού 21ου αιώνα), ο Δημήτρης Καρέλλης (ιστορικός πρωταγωνιστής τού ΚΘΒΕ και από τους λίγους που παρέμεινε πιστός στη Θεσσαλονίκη), ο Δημήτρης Βάγιας, η Θάλεια Καλλιγά, ο Ανδρέας Ζησιμάτος, ο Χρήστος Καλαβρούζος, η Αλέκα Παϊζη, ο Στέφανος και ο Νίκος Κυριακίδης, ο Διονύσης Καλός, η Σοφία Λάμπου, αλλά και εξαιρετικές συνεργασίες με την Αλεξάνδρα Λαδικού, την Κατερίνα Χέλμη, τον Τίτο Βανδή, τον Κώστα Μασσακά, την Άννα Συνοδινού, τη Μελίνα Μερκούρη, τον Δημήτρη Παπαμιχαήλ κ.ά.

Ακολούθησε (στις δεκαετίες τού 1980 και τού 1990) η συνεργασία με τον Ανδρέα Βουτσινά και η «σχολή» που αυτός δημιούργησε, αναδεικνύοντας νέους ηθοποιούς όπως η Λυδία Φωτοπούλου, η Φιλαρέτη Κομνηνού, ο Νίκος Σεργιανόπουλος, ο Γιώργος Λέφας κ.ά. Ιστορικές από τις συγκεκριμένες δεκαετίες (1980 και 1990) παραμένουν οι παραστάσεις τής «Τρελής τού Σαγιά» τού Ζιροντί με τη Δέσπω Διαμαντίδου (1981), το ποιητικό «Χάρολντ και Μοντ» τού Κόλιν Χίγγινς (1984) διά σκηνοθετικής χειρός Ανδρέα Βουτσινά (επίσης με τη Δέσπω Διαμαντίδου), η αμφιλεγόμενη «Ελένη» τού Ευριπίδη (1985) με την Αλεξάνδρα Λαδικού, αλλά και το «άνοιγμα» του επί μόλις έναν χρόνο **καλλιτεχνικού διευθυντή** του, καθηγητή Δημήτρη Μαρωνίτη, σε χώρους εκτός τού θεάτρου τής ΕΜΣ (όπως η πρώτη χρήση ως θεάτρου των υπαίθριων χώρων των τένις φυλακών Επταπυργίου, οι οποίες έκλεισαν το 1989) με παραστάσεις όπως η «Ερωςφίλη» τού Χορτάτζη, οι αναγνώσεις έργων και οι «ιδιαιτερές» παραστάσεις με φυσικό σκηνικό τα πολυθρόνητα κάστρα τού Γεντι Κουλέ.

Το ΚΘΒΕ «άνοιξε» πολύ περισσότερο μετά τη μετατροπή του σε ΝΠΙΔ, τις αλλαγές στον νόμο λειτουργίας του (το 1994), αλλά και τη μαξιμαλιστική λογική που επικράτησε όσον αφορά το κτιριακό και τη μεγιστοποίηση των σκηνών του (το ΚΘΒΕ «προικοδοτήθηκε» με κονδύλια του οργανισμού «Θεσσαλονίκη — Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997») με νέες, ογκώδεις θεατρικές αιθουσες (ανακαίνιση και μεγιστοποίηση του θεάτρου τής ΕΜΣ, εκ νέου ανέγερση του Βασιλικού Θεάτρου, δημιουργία των δύο σκηνών τής Μονής Λαζαριστών), που το οδήγησε στη νέα φάση λειτουργίας του, από το 2000 μέχρι σήμερα.

τον **καλλιτεχνικό διευθυντή**, ενώ εποπτεύεται και επιχορηγείται από το υπουργείο Πολιτισμού. Ως προς τον καλλιτεχνικό του προγραμματισμό, το ΚΘΒΕ παρουσιάζει σε ετήσια βάση ένα πρόγραμμα που συνδυάζει τις εσωτερικές παραγωγές τού θεάτρου (περιλαμβανομένων των παραγωγών χοροθεάτρου και όπερας), συμπαραγωγές με άλλους θεατρικούς οργανισμούς, αφιερώματα, καθώς και μετακλήσεις παραστάσεων από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Από τον Μάιο του 1996 το ΚΘΒΕ είναι μέλος τής Ένωσης των Θεάτρων τής Ευρώπης (www.ute-net.org). Τον Οκτώβριο του 1997 πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 6ο Φεστιβάλ τής Ένωσης των Θεάτρων τής Ευρώπης, ενώ το 2001 διοργανώθηκε το Μικρό Φεστιβάλ τής Ένωσης Θεάτρων τής Ευρώπης. Παράλληλα, από το 2006 το θέατρο δραστηριοποιείται στην περιοχή τής Βαλκανικής. Η συνεργασία του με τα θέατρα των όμορων χωρών τής Νοτιοανατολικής Ευρώπης εδραιώθηκε με τη διοργάνωση τού Ιου Φεστιβάλ Νοτιοανατολικής Ευρώπης, το 2007, και ενισχύθηκε με ανταλλαγές παραστάσεων μεταξύ των θεάτρων τής περιοχής στα χρόνια που ακολούθησαν. Στο ίδιο μήκος κύματος, η διοργάνωση

REPORTAGE URBAN STORIES ● 22-23

Δημήτρης Παπαμιχαήλ και Μελίνα Μερκούρη (δεξιά) στις πρόβες της «Μηδείας» (1976). Αριστερά, ο σκηνοθέτης Μίνως Βολανάκης.

ΚΡΑΤΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΙ-ΘΑΞΟΣ

19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - 3 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Η αφίσα της πρώτης παράστασης που ανέβασε το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, στις 19 Αυγούστου 1961: επρόκειτο για τον «Οιδίποδα Τύραννο» του Σοφοκλή, που διδάχθηκε στο αρχαίο θέατρο Φιλιππών.

ΠΕΝΗΝΤΑ ΟΚΤΩ ΧΡΟΝΙΑ, ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ 650 ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ, ΔΕΚΑΔΕΣ ΜΕΤΑΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΕΣ, ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ 25 ΦΙΛΟΞΕΝΙΕΣ, ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΣ, ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ, ΣΥΝΘΕΤΕΣ, ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΟΙ, ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΧΟΡΟΓΡΑΦΟΙ, ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΘΕΑΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΠΟΥ ΔΙΝΟΥΝ ΤΟΝ ΠΡΟΧΕΙΡΟ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΛΕΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.

Η Μελίνα Μερκούρη στη «Μηδεια» (1976).

και η φιλοξενία για δύο χρόνια (2007 και 2008) των εκδηλώσεων του Ευρωπαϊκού Βραβείου Θεάτρου αποτέλεσε σημαντική συμβολή στην αναζωογόνηση της καλλιτεχνικής ζωής της Θεσσαλονίκης, αλλά και πόλο έλξης για καλλιτέχνες, δημοσιογράφους και θεατές από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Σήμερα, περίπου 58 χρόνια από την ίδρυσή του, το ΚΟΒΕ διαθέτει πέντε κλειστές σκηνές (Βασιλικό Θέατρο, Θέατρο Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών-ΕΜΣ, Φουαγιέ ΕΜΣ, σκηνή «Σωκράτης Καραντινός» Μονής Λαζαριστών, Μικρό Θέατρο Μονής Λαζαριστών) και δύο ανοιχτά θερινά θέατρα (Θέατρο Δάσους, Θέατρο Γης), συνολικής χωρητικότητας 10.000 και πλέον θεατών.

Η γένεση

Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος ιδρύθηκε στις 13 Ιανουαρίου 1961, με απόφαση του τότε υπουργικού συμβουλίου. Η ιδέα είχε πέσει λίγους μήνες νωρίτερα (στα τέλη Νοεμβρίου του 1960), όταν ο Γιώργος Θεοδοκάς και ο Σωκράτης Καραντινός εισηγήθηκαν (στο περιθώριο μιας δεξίωσης) στον τότε πρωθυπουργό, Κωνσταντίνο Καραμανλή, την αναγκαιότητα ίδρυσης ενός κρατικού θεάτρου στη Θεσσαλονίκη. Ήταν, συγκεκριμένα, στο σπίτι του τότε υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Κωνσταντίνου Τσάτσου, σε συγκέντρωση προσωπικοτήτων του πνεύματος, όπου ο Καραμανλής ρώτησε τον Θεοδοκά τι μπορούσε να κάνει για την προαγωγή της πνευματικής ζωής του τόπου.

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος: το μυθιστόρημα του «δικού μας» θεάτρου

Πηγή: CITYMAG

Σελ.: 20-25

Ημερομηνία έκδοσης: 28-12-2019

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ: ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ «ΔΙΚΟΥ ΜΑΣ» ΘΕΑΤΡΟΥ

«Να κάνετε θέατρο στη Θεσσαλονίκη» απάντησε ο Θεοτοκάς, αντικρούοντας τους ενδοιασμούς τού τότε πρωθυπουργού (κυριώς σε ό,τι είχε να κάνει με το κόστος ενός τέτοιου εγχειρήματος — ο πρώτος προϋπολογισμός τού ΚΘΒΕ δεν ξεπερνούσε το ένα εκατομμύριο δραχμές) και αναφέροντας δύο-τρία ονόματα ανθρώπων τού θεάτρου, που θα μπορούσαν να αναλάβουν το έργο.

Ο Καραμανλής ζήτησε σχέδιο οργάνωσης και προϋπολογισμού από τον σκηνοθέτη και διευθυντή, τότε, της Δραματικής Σχολής τού Εθνικού Θεάτρου, Σωκράτη Καραντινό, με εντολή να τον προσκομιστούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Σε δέκα ημέρες υποβλήθηκαν το σχέδιο και ο προϋπολογισμός και, με πράξη τού υπουργικού συμβουλίου που δημοσιεύτηκε στις 13 Ιανουαρίου 1961, ιδρύθηκε το **Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος**. Η διοίκησή του (προσωρινά και μέχρι να δημοσιευτεί ο νόμος) ανατέθηκε σε «Επιτροπή Οργάνωσης Θεάτρου Βορείου Ελλάδος», την προεδρία τής οποίας ανέλαβε, μετά από σημαντική πίεση που του ασκήθηκε, ο Γιώργος Θεοτοκάς. Ο καθηγητής Αλέξανδρος Συμεωνίδης ανέλαβε αντιπρόεδρος, ο ποιητής Γιώργος Θέμελης γενικός γραμματέας, ενώ μέλη ορίστηκαν οι καθηγητές Σπύλιων Κυριακίδης (πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών) και Λίνος Πολίτης (πρόεδρος της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας «Τέχνη»), ο τότε διευθυντής τής Εθνικής Τραπέζης,

Βασ. Χατζηκυριακού, και ο τότε πρόεδρος της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ), Γ. Γεωργιάδης. Ο γενικός διευθυντής (ως πρόεδρος), ο καθηγητής Λίνος Πολίτης και ο ποιητής Γ. Θέμελης αποτέλεσαν την καλλιτεχνική επιτροπή.

Ο πρώτος θίασος

Η υπουργική πράξη τής ίδρυσης του θεάτρου περιόριζε σε 20 τον αριθμό των ηθοποιών που θα προσλαμβάνονταν. Έτσι, στον πρώτο θίασο τού ΚΘΒΕ συμμετείχαν οι Θάλεια Καλλιγά, Μαιρη Λαλοπούλου, Κλειώ Νικολάου, Σούλα Δημητρίου, Κυβέλη Μυράτ, Αντιγόνη Γλυκοφρύδη, Νίνα Κούλη, Ηλίας Σταματίου, Ιορδάνης Μαρίνος, Γιώργος Δαμασιώτης, Θάνος Τζενεράλης, Ηλίας Γαλανόπουλος, Κώστας Μασσακάς, Μπάμπης Γιωτόπουλος, Θάνος Αρώνης, Βασίλης Γκόπης, Νέλσων Μωραϊτόπουλος, Δημήτρης Βάγιας, Μιχ. Ρωμανός και Κώστας Γκίνης. Για τη συμπλήρωση των διανομών την πρώτη χρονιά χρησιμοποιήθηκαν εκτάκτως και άλλοι ηθοποιοί — και συγκεκριμένα οι Γ. Γακίδης, Τ. Γακίδου, Β. Γανιτόπουλος, Κ. Βασιλά, Στ. Δελαβινιάς, Ν. Δηλαδέρη, Φ. Δωδόπουλος, Γ. Ιορδανίδης, Χρήστος Καλαβρουζιώτης, Διονύσης Καλός, Ρ. Καλτσά, Ανθή Κarioφύλλη, Ιωάννης Κόκκινος, Στέφανος Κυριακίδης, Ερως Λάλου, Γ. Μπάρτης, Μ. Οικονομίδου, Π. Παράβου, Κων. Πιρπασόπουλος, Γ. Τσάβελος, Ευστράτιος Τσαλίκης, Αγγελική Τριανταφυλλίδη, Νίκος Χαλαμπιδής και Αδ. Ψαρράκης.

Το ΚΘΒΕ εγκαινιάσε τις παραστάσεις του με την τραγωδία τού Σοφοκλή «Οιδίπους Τύραννος» σε μετάφραση Φώτου Πολίτη, που δόθηκε στα αρχαία θέατρα Φιλίππων και Θάσου το καλοκαίρι τού 1961. Από τότε καθιερώθηκε «περίοδος παραστάσεων αρχαίου δράματος Φιλίππων-Θάσου» (χαρακτηριστική ως η «Επίδαυρος της Βόρειας Ελλάδας»), που άρχιζε κάθε χρόνο το τελευταίο Σαββατοκύριακο του Ιουλίου και διαρκούσε ως τις 15 Αυγούστου. Οι παραστάσεις δίνονταν πάντα στα αρχαία θέατρα Φιλίππων και Θάσου.

Το ΚΘΒΕ επρόκειτο να στεγαστεί στο (υπό αποπεράτωση τότε) κτίριο τής Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών (ΕΜΣ). Μάλιστα, με συμφωνία τής Πολιτείας και τής ΕΜΣ το νέο

«Πέρσες» τού Λισχύλου στο Θέατρο Λάσσης (Σεπτέμβριος 1978), σία σκηνοθετικής χειρός Σπύρου Ευαγγελάτου.

ΤΟ ΚΘΒΕ ΕΠΡΟΚΕΙΤΟ ΝΑ ΣΤΕΓΑΣΤΕΙ ΣΤΟ (ΥΠΟ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΤΟΤΕ) ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΕΜΣ). ΜΑΛΙΣΤΑ, ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΜΣ ΤΟ ΝΕΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΕ ΕΠΙ ΕΞΙ ΜΗΝΕΣ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΓΙΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗ ΝΕΟΙΔΡΥΘΕΙΣΑ, ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ. ΩΣΤΟΣΟ, ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΕΜΣ ΔΕΝ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΘΗΚΕ ΕΓΚΑΙΡΩΣ ΚΑΙ ΕΤΣΙ Η ΠΡΩΤΗ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΘΒΕ ΦΙΛΟΞΕΝΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΠΑΛΙΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

θέατρο παραχωρήθηκε επί εξι μήνες τον χρόνο για δέκα χρόνια στη νεοιδρυθείσα, δεύτερη επίσημη κρατική σκηνή τής χώρας. Ωστόσο, το θέατρο τής ΕΜΣ δεν αποπερατώθηκε εγκαίρως και έτσι η πρώτη χειμερινή παράσταση τού ΚΘΒΕ φιλοξενήθηκε στο παλιό **Βασιλικό Θέατρο Θεσσαλονίκης**. Το πρώτο διοικητικό συμβούλιο διορίστηκε τέσσερα χρόνια αργότερα (στις 30 Ιανουαρίου 1965), με πρόεδρο τον καθηγητή τού ΑΠΘ Βασίλη Τατάκη και γενικό γραμματέα τον λογοτέχνη Γιώργο Βαφόπουλο (οι πέντε τόμοι των «Σελίδων Αυτοβιογραφίας» του αποτελούν μοναδικά κείμενα για την

ιστορία τού ΚΘΒΕ). Ως μέλη τής καλλιτεχνικής επιτροπής διορίστηκαν έναν μήνα αργότερα ο Παύλος Ζάννας, ο Γιώργος Δέλιος και ο ποιητής Μανώλης Αναγνωστάκης.

Έτος-ορόσημο

«Η θεατρική ζωή τής Θεσσαλονίκης μπορεί να χωριστεί σε δύο περιόδους: πριν και μετά το 1961, οπότε ιδρύεται το ΚΘΒΕ», σημειώνει ο θεατρολόγος και ομότιμος καθηγητής Θεατρολογίας τού ΑΠΘ Νικηφόρος Παπανδρέου. «Πριν, η θεατρική κίνηση ήταν κυρίως εισαγόμενη. Η πόλη, πέραν κάποιων σποραδικών προσπαθειών, δεν παράγει θέατρο, αλλά

φιλοξενεί αθηναϊκούς θιάσους. Από το 1961 αρχίζει να υπάρχει εγχώρια **θεατρική παραγωγή**, σε μόνιμη βάση».

REPORTAGE URBAN STORIES ● 24-25

Το πρώτο κρατικό θέατρο Θεσσαλονίκης
Στην πραγματικότητα, το ΚΘΒΕ δεν έχει ζωηρό μόνο 58 χρόνων,

➤ Νέα φιλοσοφία

ΤΟ «ΑΝΟΙΓΜΑ» στην Ευρώπη, οι μεγάλες σκηνοί, ο νέος τρόπος διοίκησης και λειτουργίας έδωσαν νέο προφίλ στο θέατρο και στο καλλιτεχνικό του προϊόν. Ως «ιστορικές» χαρακτηρίζονται πλέον μια σειρά από παραστάσεις-προκλήσεις, όπως αυτή των «Βακχών» του Ευριπίδη υπό τη σκηνοθετική ματιά του Γερμανού Μάτιας Λάνχοφ, το 1997, λίγο νωρίτερα (1992) η «Ηλέκτρα» του Ανδρέα Βουτσινά με τη Φιλάρη Κομνηνού, η 12ωρης διάρκειας παράσταση των «Δαιμονισμένων» του Ντοστογιέφκι από το θέατρο «Μάλι» της Αγίας Πετρούπολης (στο πλαίσιο του Φεστιβάλ της Ένωσης Θεάτρων της Ευρώπης, που φιλοξενήθηκε το 1997 στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης), αλλά και η μετάκληση του ρουμανοαμερικανού, πολυσυζητημένου σκηνοθέτη Αντρέι Σερμπάν, που σκηνοθέτησε τον «Ηρακλή» το καλοκαίρι του 2002 (με τον Στέφανο Κυριακίδη και τη Λυδία Φωτοπούλου).

αλλά... 76. Το πρώτο κρατικό θέατρο ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1943, μέσα στον ζόφο της γερμανικής κατοχής, αρχικώς ως αντίδραση στην πρόθεση του βούλγαρου αντιπροσώπου-συνεργάτη των ναζι να εγκαταστήσει στη Θεσσαλονίκη κλιμάκιο του Εθνικού Θεάτρου της Βουλγαρίας και της Όπερας της Σόφιας. Οι προθέσεις του προκάλεσαν την άμεση αντίδραση των Ελλήνων, οι οποίοι επιστράτευαν σε χρόνο-ρεκόρ τον γερμανομαθη Λέοντα Κουκούλα, τον σκηνογράφο Γιώργο Βακαλό και τον νέο, τότε, συνθέτη Κωστή Μιχαηλίδη, οι οποίοι αποτέλεσαν τα πρώτα στελέχη του νεοσύστατου θεάτρου. Το «Κρατικό Θέατρο Θεσσαλονίκης» εγκαταστάθηκε πρόχειρα στο κτίριο-παράγκα του Λευκού Πύργου. Βασικοί πρωταγωνιστές του ήταν ο Μάνος Κατράκης, η Ντόρα Βολανάκη, η Ελλη Ξανθάκη, ο Γιάννης Αυλωνίτης κ.ά. Οι παραστάσεις του («Τρισεύγενη»

του Παλαμά, «Βαβυλωνία» του Βυζάντιου, «Λουίζα Μίλερ» του Σίλλερ) αποτέλεσαν μόνιμα μηνύματα αντίστασης στη γερμανική κατοχή. Η τελευταία παράσταση του Κρατικού Θεάτρου Θεσσαλονίκης δόθηκε αμέσως μετά την απελευθέρωση, με το έργο του Βασίλη Ρώτα «Ρήγας Βελεσπινλής», με τον Μάνο Κατράκη. Με το κατέβασμα της ιστορικής παράστασης το θέατρο έκλεισε για πάντα και οι αλληπάλληλες προσπάθειες για επαναλειτουργία του απέβησαν άκαρπες για 15 και πλέον χρόνια.

Η «πρώτη» του ΚΘΒΕ

Το καλοκαίρι του 1961 το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος είναι γεγονός. Στις 19 Αυγούστου δόθηκε στο αρχαίο θέατρο των Φιλίππων η πρώτη παράστασή του, με τον «Οιδίποδα Τύρανο» του Σοφοκλή σε μετάφραση Φώτου Πολίτη και σκηνοθεσία του ιδρυτή του Θεάτρου και διευθυντή του (του «δασκάλου», όπως απαιτούσε να τον αποκαλούν οι ηθοποιοί και οι συνεργάτες του), Σωκράτη Καραντινού. Τους ρόλους ερμήνευαν ο Ηλίας Σταματίου, ο Ιορδάνης Μαρίνος, η Θάλεια Καλλιγά και ο Κώστας Μασσακάς. Η χειμερινή περίοδος του πρώτου χρόνου λειτουργίας του ΚΘΒΕ εγκαινιάστηκε με τον «Παπαφλέσσα» του Σπύρου Μελά, που σκηνοθέτησε ο Πέλος Κατσέλης. Οι παραστάσεις δόθηκαν, όπως προαναφέρθηκε, στο Βασιλικό Θέατρο. Την άνοιξη του 1962 το ΚΘΒΕ έκανε τα πρώτα του βήματα προς τη θεατρική αποκέντρωση, πραγματοποιώντας την πρώτη μεγάλη περιοδεία του σε 15 πόλεις του βορειοελλαδικού χώρου, όπου παρουσίασε όλα τα έργα της χειμερινής περιόδου («Η κυρία με τα άσπρα γάντια» του Αγγελου Τερζάκη, «Η προξενήτρα» του Ουάιλντερ, «Φλωρεντινή τραγωδία» και «Σαλώμη» του Όσκαρ Γουάιλντ και «Ιωάννης Γαβριήλ Μπόργκμαν» του Ερρίκου Ίψεν). Αυτές οι ανοιξιάτικες περιοδείες συνεχίστηκαν όλα τα χρόνια της διεύθυνσης του Καραντινού, εμπλουτίστηκαν μάλιστα με θερινές περιοδείες (από το 1964) και φθινοπωρινές (από το 1966), τηρώντας έτσι την υπόσχεση για ένα θέατρο της Βόρειας Ελλάδας και όχι της Θεσσαλονίκης.